

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ATHENS SCHOOL OF FINE ARTS
SCHOOL OF FINE ARTS
DEPARTMENT OF FINE ARTS

ΤΟΜΕΑΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ/ PAINTING DIVISION

ΣΤ' Εργαστήριο / Painting Studio 6

Δ/ΝΤΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ/STUDIO DIRECTOR

Γιώργος Καζάζης/George Kazazis

Πτυχιακή Εργασία

Graduate (Batchelor) Thesis

Ηχώ Χώρων

Echo of Spaces

Ευαγγελία Ανδρονικίδου/Evangelia Andronikidou

A.M. / R.N. : 3459

Επιβλέπων Καθηγητής/Supervisor Professor

Γιώργος Καζάζης/ George Kazazis

Αθήνα, Οκτώβριος 2025

Athens, October 2025

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

«Δηλώνω ότι είμαι ο/η αποκλειστικός/η δημιουργός της πρωτότυπης εργασίας, νόμιμος/η κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της και ότι έχω το δικαίωμα, να παραχωρήσω τα δικαιώματα που αναφέρονται στην παρούσα άδεια.

Βεβαιώνω, ότι το σύνολο του τεκμηρίου που καταθέτω αποτελεί γνήσιο έργο παραχθέν από εμένα και δεν παραβιάζει τα δικαιώματα άλλου δημιουργού με οποιονδήποτε τρόπο.

Το τεκμήριο/α που καταθέτω είναι το τελικό εγκεκριμένο έργο από την εξεταστική επιτροπή, δεν προκύπτει από λογοκλοπή ή νοθευμένη έρευνα, δεν προσβάλλει πνευματικά δικαιώματα άλλων δημιουργών και δεν παραβιάζει προσωπικά δεδομένα.

Ως κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της εργασίας αυτής, παραχωρώ στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών το μη-αποκλειστικό δικαίωμα δημοσίευσης και διάθεσης της ψηφιακής μορφής της εργασίας μου, εντός και εκτός του δικτύου, μέσω του Ιδρυματικού Αποθετηρίου «Art-IA», με την προϋπόθεση ότι διατίθεται με μία από τις άδειες που έχω επιλέξει κατά την αυτό-απόθεση. Η εν λόγω παραχώρηση δεν συγκρούεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας τρίτων ή με παραχωρηθέντα ήδη από εμένα σε τρίτους σχετικά δικαιώματά μου. Η βιβλιοθήκη δεν ασκεί κανενός είδους επιμέλεια στο περιεχόμενο της εργασίας μου και αναλαμβάνω πλήρως την ευθύνη του περιεχομένου της.

Η έγκριση της παρούσας εργασίας δεν υποδηλώνει απαραίτητως την αποδοχή των απόψεων του/της συγγραφέα/ως από την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.

Ένα βαθύ ευχαριστώ

στους δασκάλους μου στο εργαστήριο **Γιώργο Καζάζη** και **Παναγιώτη Σιάγκρη**

καθώς και σε όλους τους **υπέροχους δασκάλους** που συνάντησα στη διάρκεια αυτής της φοίτησης

στους **φίλους** που με τίμησαν με την αγάπη, την παρουσία και τα χαμόγελά τους

στην **οικογένειά μου,**

χωρίς την αγάπη και τη συμβολή της οποίας δε θα ήταν εφικτή αυτή η προσπάθεια

στο γάτο μου **Χνούδη** και στη **Νύχτα**, το σκυλάκι μου, το παντοτινό συντροφάδι μου, που ήταν κοντά μου τις περισσότερες μέρες στη σχολή και τις έκανε να κυλάνε γλυκά και με αγάπη.

21 Οκτωβρίου 2025

Εύα Ανδρονικίδου

Ηχώ Χώρων

αφηγήσεις

από τους

χώρους του

ασυνείδητου

Τα έργα εξερευνούν το αδιόρατο ίχνος που αφήνει ο χρόνος, το βλέμμα και το βίωμα πάνω στον χώρο. Συντίθεται ένας κόσμος από χώρους μετέωρους που βρίσκονται στο μεταίχμιο: ανάμεσα στο ορατό και το υπαινικτικό, το φως και τη σκιά, το παρόν και τη μνήμη, το σώμα και την απουσία του, τον αληθινό κόσμο και το όνειρο, το αντικειμενικό και το υποκειμενικό, το εσωτερικό και το εξωτερικό – με την κυριολεκτική και τη μεταφορική έννοια, το γνώριμο και το άγνωστο. Κάθε σύνθεση εκκινεί από μια περιγραφή, μια ανάμνηση ή μια στιγμή και αφηγείται μια εκδοχή της που επανασυντίθεται– μια αφήγηση όχι κυριολεκτική, αλλά αποσπασματική.

«Το ανοίκειο είναι αυτό το είδος του τρομακτικού που πηγάζει από κάτι οικείο, το οποίο έχει κατασταλεί και επιστρέφει.»¹

Με αυτή την έννοια, οι χώροι που παρουσιάζονται είναι ανοίκειοι όχι γιατί είναι παντελώς ξένοι ή άγνωστοι, αλλά γιατί ακριβώς πηγάζουν από το βαθιά οικείο που όμως έχει απομακρυνθεί και επιστρέφει μετατοπισμένο και αλλοιωμένο, με μια αίσθηση «μυστικότητας και συγκάλυψης».² Λειτουργούν ως αντηχήσεις μιας εικόνας που αλλάζει, όπως η ηχώ μεταβάλλεται και φθίνει από τον αρχικό ήχο σε κάθε επανάληψη, μέχρι να σβήσει.

Η ηχώ λειτουργεί μεταφορικά: είναι το αποτύπωμα μιας μορφής που έχει απομακρυνθεί,

το ίχνος μιας σκέψης που πέρασε, η υποψία ενός ήχου που ίσως δεν υπήρξε ποτέ.

Η ηχώ είναι ήχος που επιστρέφει, χωρίς πηγή. Όπως η ανάμνηση που επιστρέφει αλλοιωμένη.

Το βλέμμα καλείται να ακούσει ό,τι δεν λέγεται: την ηχώ των γεγονότων.

¹ Freud, Sigmund; «Το ανοίκειο»

² ibid

* Οι χώροι δεν είναι κενές γεωμετρίες, ούτε αφηρημένες έννοιες. Είναι δοχεία μνήμης, φορείς βιωμάτων, τόποι διαφυγής ή επιστροφής, αποτυπώματα παρουσίας, απόηχοι γεγονότων - ένα συνολικό ποιοτικό φαινόμενο που συγκροτείται, αναπαράγεται και μεταβάλλεται ως κοινωνικό προϊόν.

Ο χώρος είναι, λοιπόν, ένα δυναμικό σύστημα, που διαμορφώνεται και επαναπροσδιορίζεται διαρκώς διαμέσου του βιώματος και της εμπειρίας, και άρα είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένο με το υποκείμενο: ο άνθρωπος και το περιβάλλον του δε μπορούν να διαχωριστούν- ανήκουν στον ίδιο κόσμο. Ή αλλιώς, ο άνθρωπος είναι μέρος του χώρου και ο χώρος είναι μέρος του ανθρώπου που τον κατοικεί- δεν αποτελεί ένα φόντο μέσα στο οποίο συμβαίνει κάτι, αλλά ένα σφιχτό σύνολο που περιλαμβάνει τα απτά και τα μη απτά, τα έμψυχα, τα άψυχα και τα άυλα.³ Συνεπώς ο χαρακτήρας του κάθε χώρου ορίζεται μέσα από το κατοικείν.

Ο χώρος βιώνεται διαμέσου του σώματος το οποίο αλληλεπιδρά με το περιβάλλον του, όχι ως παθητικός παρατηρητής, αλλά με βάση τις προθέσεις, τις στάσεις και το πλαίσιο του παρατηρητή. Η αντίληψη δεν είναι μια παθητική λήψη αισθητηριακών δεδομένων, αλλά αντίθετα μια ενεργητική, ερμηνευτική διαδικασία, κατά την οποία το νόημα αναδύεται μέσα από την αλληλεπίδραση με τον κόσμο. Αυτή η αλληλεπίδραση συνιστά μια ολιστική σχέση, καταργώντας τους ρόλους του περιβάλλοντος και του περιβαλλόμενου.

Δεν βλέπουμε μόνο εμείς τους χώρους και τους τόπους αλλά μας βλέπουν και αυτοί, με μια μεταφορική έννοια.

Αυτή η αμοιβαία ορατότητα σηματοδοτεί μια βαθύτερη, υπαρξιακή σύνδεση μεταξύ των ανθρώπων και του περιβάλλοντος τόπου, αμοιβαία και αμφίδρομη: δεν είναι παρατηρητές αλλά συμμετέχοντες σε ένα συνολικό, συμπεριληπτικό κόσμο.⁴

Λέξεις Κλειδιά: ηχώ, χώρος, ανοίκειο, αφήγηση, ονειρικό, μαγικός ρεαλισμός

³ Tilley, Christopher; «*Space, place, landscape and Perception: Phenomenological Perspectives*»
Ingold, Tim; «*The temporality of landscape*»

⁴ Merleau-Ponty, Maurice; «*Phenomenology of Perception*», «*The Visible and the Invisible*»

Echo of Spaces

narratives from

the spaces of

the unconscious

The works explore the subtle trace left by time, by gaze, and by experience upon space. A world is composed of suspended spaces existing at the threshold — between the visible and the suggestive, light and shadow, the present and memory, the body and its absence, the real world and the dream, the objective and the subjective, the interior and the exterior — both in the literal and metaphorical sense, the familiar and the unfamiliar. Each composition begins with a description, a memory, or a moment, and tells a version of it that is reconstituted — a narrative not literal, but fragmented.

“The unfamiliar is that particular form of the frightening which arises from something familiar that has been repressed and returns.”⁵

In this sense, the spaces presented are uncanny not because they are entirely foreign or unknown, but precisely because they emerge from the deeply familiar — that which has been distanced and returns displaced and altered, carrying a sense of “secrecy and concealment.”⁶ They function as resonances of a changing image, like an echo that transforms and fades from the original sound with each repetition, until it vanishes.

The echo operates metaphorically: it is the imprint of a form that has withdrawn,

the trace of a thought that has passed, the suggestion of a sound that perhaps never existed.

The echo is a returning sound without a source — like a memory that returns transformed.

The gaze is invited to listen to what is not spoken: the echo of events.

⁵ Freud, Sigmund; «*To avoíkεio*»

⁶ *ibid*

* Spaces are not empty geometries, nor abstract concepts. They are vessels of memory, carriers of experiences, places of escape or return, imprints of presence, reverberations of events — a total qualitative phenomenon that is formed, reproduced, and transformed as a social product.

Space, therefore, is a dynamic system, continually shaped and redefined through lived experience, and thus inseparably connected to the subject: human beings and their environment cannot be separated — they belong to the same world. In other words, the human being is part of space, and space is part of the human being who inhabits it. It is not merely a backdrop in which something happens, but a dense totality that includes the tangible and the intangible, the animate, the inanimate, and the immaterial.⁷ Consequently, the character of every space is defined through dwelling.

Space is experienced through the body, which interacts with its environment not as a passive observer, but according to the intentions, attitudes, and context of the perceiver. Perception is not a passive reception of sensory data, but rather an active, interpretive process through which meaning emerges from interaction with the world. This interaction constitutes a holistic relationship, abolishing the separation between environment and inhabitant.

We do not merely see spaces and places — they also “see” us, in a metaphorical sense.

This mutual visibility marks a deeper, existential connection between human beings and their surrounding place — a reciprocal and bidirectional relationship: they are not observers but participants in an inclusive, unified world.⁸

Keywords: *echo, space, uncanny, narration, dreamlike, magical realism*

⁷ Tilley, Christopher; «*Space, place, landscape and Perception: Phenomenological Perspectives*»
Ingold, Tim; «*The temporality of landscape*»

⁸ Merleau-Ponty, Maurice; «*Phenomenology of Perception*», «*The Visible and the Invisible*»

Σύντομο Βιογραφικό Σημείωμα

Η Εύα Ανδρονικίδου (Αθήνα, 1984) είναι απόφοιτος της Α.Σ.Κ.Τ. (2025), του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Αρχιτεκτονικής Τοπίου του U.P.C. (Βαρκελώνη, 2013) και της Σχολής Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π. (2008), όπου σήμερα είναι και Υποψήφια Διδάκτορας. Αποφοίτησε από το ΣΤ' Εργαστήριο Ζωγραφικής της Α.Σ.Κ.Τ. με καθηγητή το Γιώργο Καζάζη, και έχει παρακολουθήσει τα εργαστήρια επιλογής Χαρακτικής με τη Ντίνα Κώτσιου και τη Λία Μπλιούμη, Σκηνογραφίας με τη Λίλη Πεζανού και Ψηφιδωτού με τη Δάφνη Αγγελίδου.

Λόγω της ενασχόλησής της με διαφορετικές δημιουργικές πρακτικές, η πρακτική της παίρνει μορφή σε διαφορετικά υλικά, μέσα και κλίμακες. Κάθε έργο αποτελεί ένα πεδίο έρευνας που μπορεί να οδηγήσει σε ένα τελικό προϊόν – ή και όχι. Η εργασία σε διαφορετικά εδαφικά, φυσικά, πολιτισμικά, κοινωνικά και θεματικά περιβάλλοντα αποτελεί κρίσιμο άξονα της επαγγελματικής και προσωπικής της εξέλιξης.

Το έργο της επιδιώκει να κινητοποιήσει το συναίσθημα παράλληλα με τη συνειδητή σκέψη. Κατά καιρούς, ασχολείται με ζητήματα της επικαιρότητας (επιστήμη, προσφυγικό, περιβάλλον και κλιματική αλλαγή, πανδημία, διαφορετικότητα), ενώ ταυτόχρονα, στον αντίποδα αυτής της απτής πραγματικότητας, διερευνά τις μικρές, αόρατες, ανεπαίσθητες, αδιόρατες έννοιες που κατοικούν στο φαντασιακό και μας συνδέουν μέσα από την ευάλωτη πλευρά: το λάθος, το τραύμα, την αδυναμία, την επιθυμία. Αυτή η διερεύνηση παίρνει μορφή μέσα από μαγικές αφηγήσεις, ποιητικές εικόνες, φανταστικά εργαστήρια, απρόσμενες συναντήσεις. Μέσα στον απτό χώρο, διαδραματίζονται σκηνές μιας παράλληλης πραγματικότητας, σε μια συνάντηση του απτού με το φαντασιακό, του πραγματικού κόσμου με έναν κρυφό, σχεδόν «μυστικιστικό».

ΕΡΓΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. J'avais envie de te toucher les cheveux

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2025
- Υλικά έργου ή τεχνική: Λάδι σε μουσαμά
- Διαστάσεις έργου: 1,50 X 1,80
- Φωτογραφία: Αλέξανδρος Κορομηλάς

2. Το λάθος 4

Πληροφορίες έργου:

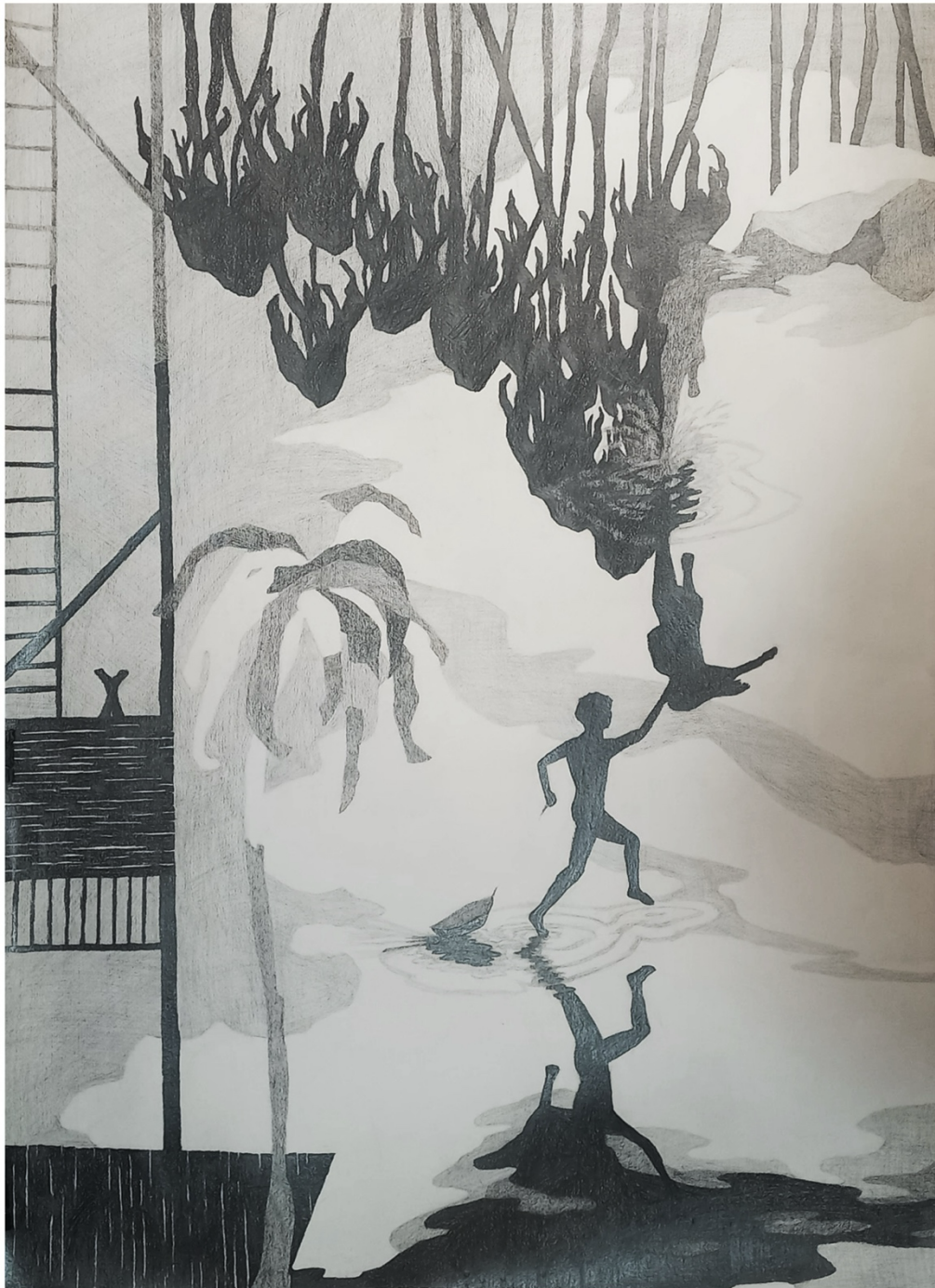
- Έτος δημιουργίας: 2025
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου: 0,70 X 1
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

3. Τίτλος έργου (αν δεν υπάρχει συμπληρώστε: «Χωρίς τίτλο» ή «Άτιτλο»)

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2024
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου: 0,70 X 1
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

4. Deja de pedir perdo y vive tu vida

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2024
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου: 0,70 X 1
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

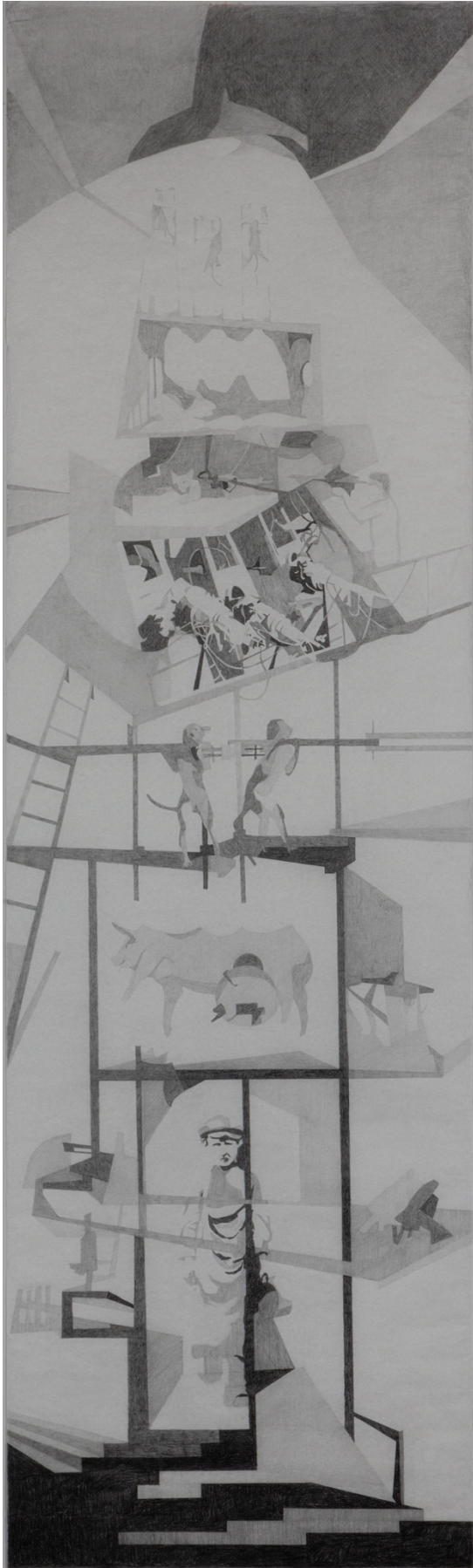

5. Το μπαρ 3

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2025
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου: 0,70 X 1
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

6. Τοτέμ της Δύσης

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2025
- Υλικά έργου ή τεχνική:
Μολύβι σε κινέζικο ριζόχαρτο
- Διαστάσεις έργου: 0,70 X 2,40
- Φωτογραφία: Αλέξανδρος Κορομηλάς

7. Εποπτεία

Πληροφορίες έργου:

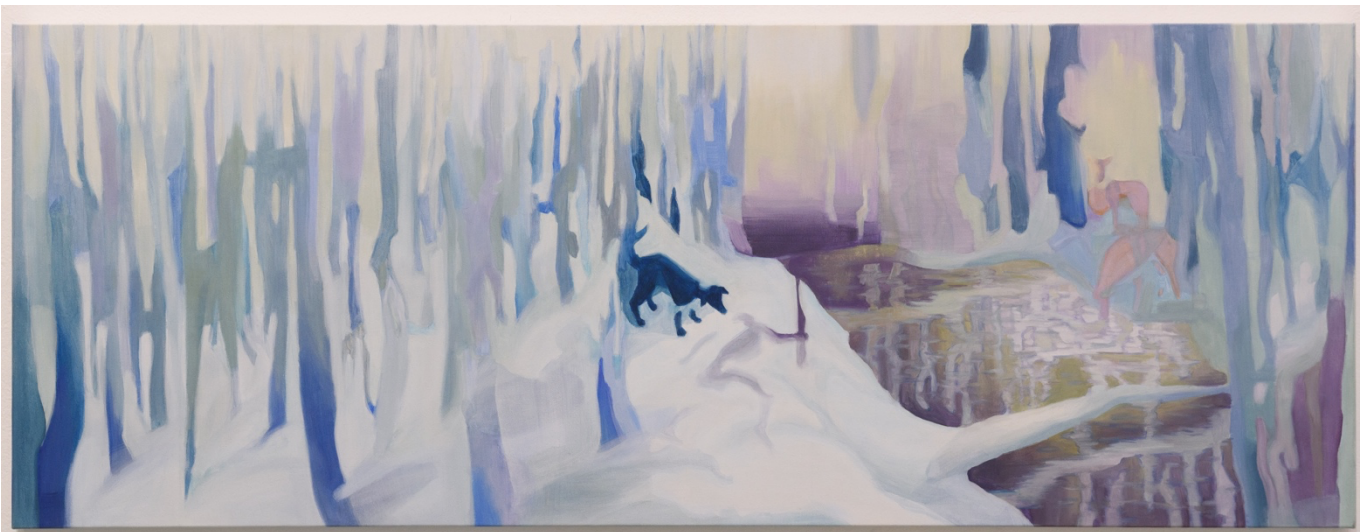
- Έτος δημιουργίας: 2025
- Υλικά έργου ή τεχνική: Λάδι σε μουσαμά
- Διαστάσεις έργου: 0,50 X 0,70
- Φωτογραφία: Αλέξανδρος Κορομηλάς

8. Το λάθος 3

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2025
- Υλικά έργου ή τεχνική: Λάδι σε μουσαμά
- Διαστάσεις έργου: 0,60 X 1,60
- Φωτογραφία: Αλέξανδρος Κορομηλάς

9. Για όλους εσάς που απόψε δεν κοιμάστε

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2022
- Υλικά έργου ή τεχνική: Ξυλογραφία / Τριχρωμία
- Διαστάσεις έργου: 0,35 X 0,50
- Φωτογραφία: Αλέξανδρος Κορομηλάς

10. Το λάθος 1

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2021
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου:
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

11. Το λάθος 2

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2024
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μικτή τεχνική - Ξυλογραφία και μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου: 0,45 X 0,90
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

12. Το μπαρ 2

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2024
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μικτή τεχνική - Ξυλογραφία και μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου: 0,45 X 0,90
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

13. Ακάλυπτος

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2025
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου: 0,70 X 1
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

14. Ατύχημα

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2021
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου: ~ A4
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

15. Το μπαρ 1

Πληροφορίες έργου:

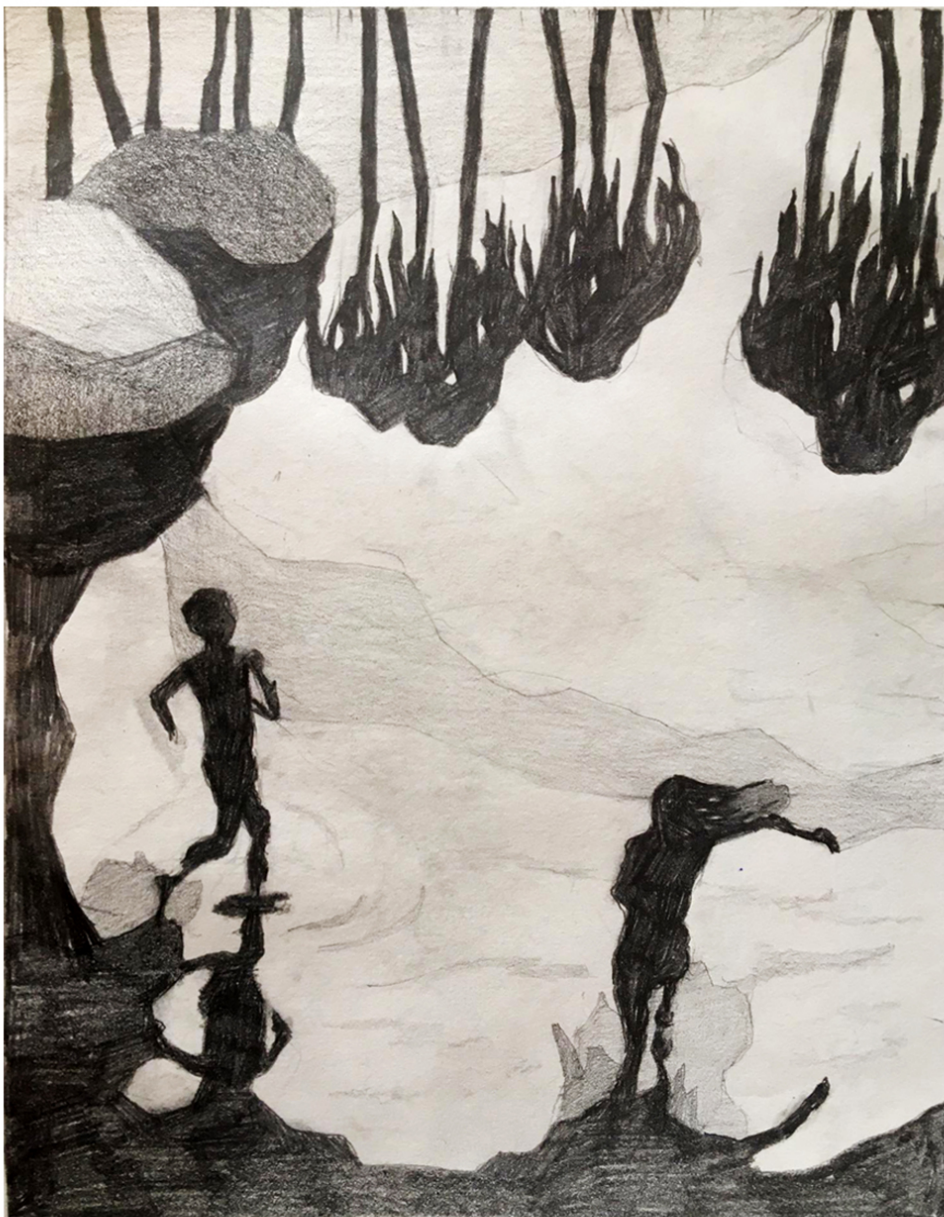
- Έτος δημιουργίας: 2021
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου: ~ A4
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

16. Τίτλος έργου (αν δεν υπάρχει τίτλος «Χωρίς τίτλο» ή Άτιτλο)

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2021
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου: ~ A4
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

17. Τίτλος έργου (αν δεν υπάρχει τίτλος «Χωρίς τίτλο» ή Άτιτλο)

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2021
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου: ~ A4
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

18. Αντάρτισες

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2023
- Υλικά έργου ή τεχνική: Μολύβι σε χαρτί
- Διαστάσεις έργου: 0,14 X 0,19
- Φωτογραφία: Εύα Ανδρονικίδου

19. Το μπαρ 3

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2025
- Υλικά έργου ή τεχνική: Λάδι σε μουσαμά
- Διαστάσεις έργου: 1,50 X 1,80
- Φωτογραφία: Αλέξανδρος Κορομηλάς

20. Τίτλος έργου (αν δεν υπάρχει τίτλος «Χωρίς τίτλο» ή Άτιτλο)

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2025
- Υλικά έργου ή τεχνική: Λάδι σε μουσαμά
- Διαστάσεις έργου: 1,80 X 2
- Φωτογραφία: Αλέξανδρος Κορομηλάς

21. Επόμενη στάση 1

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2025
- Υλικά έργου ή τεχνική: Λάδι σε μουσαμά
- Διαστάσεις έργου: 1,30 X 1,60
- Φωτογραφία: Αλέξανδρος Κορομηλάς

22. Επόμενη στάση 2

Πληροφορίες έργου:

- Έτος δημιουργίας: 2025
- Υλικά έργου ή τεχνική: Λάδι σε μουσαμά
- Διαστάσεις έργου: 1 X 1,20
- Φωτογραφία: Αλέξανδρος Κορομηλάς

